

กรมทรัพย์สินทางปัญญาร่วมภูมิใจในอัตลักษณ์ความเป็นไทย หนุนคุ้มครองงานดีไซน์ ต่อยอดผ้าไทยสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เดินหน้าส่งเสริมการคุ้มครอง “ผ้าไทย” ในมิติทรัพย์สินทางปัญญา ควบคู่กับการผลักดันการใช้ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับยุคสมัย ปลุกกระแสความภาคภูมิใจในการสวมใส่ผ้าไทย โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่วัฒนธรรมไทยได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ถือเป็นโอกาสในการนำเสนอเอกลักษณ์ไทยสู่สายตานานาชาติ

นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เปิดเผยว่า ปัจจุบันกระแสการแต่งกายด้วยชุดผ้าไทยได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทั้งจากโครงการและการรณรงค์ต่างๆ อาทิ โครงการ “ผ้าไทยใส่ให้สนุก” ตามแนวพระดำริสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา การรณรงค์ “ภูมิใจแต่งไทยทั้งแผ่นดิน” และเทรนด์การแต่งกายร่วมสมัย “ห่มสไบใส่ยีนส์” เป็นต้น สะท้อนความตื่นตัวของผู้คนในสังคมที่หันมาให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การสวมใส่ผ้าไทยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในพิธีการหรือโอกาสพิเศษ แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างหลากหลาย กลายเป็นไอเท็มที่มีความสนุก สดใส และเข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น กระแสดังกล่าวได้สร้างแรงกระตุ้นไปยงอุตสาหกรรมแฟชั่นและสินค้าไลฟ์สไตล์ของไทย ผลักดันให้ช่างฝีมือ นักออกแบบ และผู้ผลิตผ้าไทยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และออกแบบลวดลายใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าในเชิงพาณิชย์

กรมทรัพย์สินทางปัญญามุ่งส่งเสริมให้การแต่งกายด้วยผ้าไทยเป็นมากกว่ากระแสในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยผ้าไทยถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนภูมิปัญญา รากเหง้า วิถีชีวิต และความหลากหลายของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถต่อยอดสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและนักออกแบบไทย และการผลักดันให้ผลงานสร้างสรรค์เหล่านี้เข้าสู่ระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา จะเป็นการสร้างหลักประกันทางกฎหมาย และเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในระยะยาว โดยจะช่วยปกป้อง “องค์ความรู้และภูมิปัญญาการผลิตแบบดั้งเดิม” ผ่านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ซึ่งปัจจุบันกรมฯ ได้ขึ้นทะเบียน GI ผ้าไทยแล้ว 19 รายการ อาทิ ผ้าตีนจกแม่แจ่ม (เชียงใหม่) ผ้าฝ้ายทอผสมขนแกะบ้านห้วยหอม (แม่ฮ่องสอน) ผ้าไหมยกดอกลำพูน ผ้าครามธรรมชาติสกลนคร ผ้าไหมปักธงชัย (นครราชสีมา) ผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์ ผ้าหมักโคลนหนองสูง (มุกดาหาร) ผ้าทอนาหมื่นศรี (ตรัง) เป็นต้น รวมทั้งปกป้อง “ผลงานสร้างสรรค์ใหม่” ผ่านการคุ้มครองลิขสิทธิ์และจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

นอกจากนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญายังเดินหน้าประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนากลไกการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการถ่ายทอดความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญาแก่ชุมชนผู้ผลิต อาทิ การสร้างแบรนด์ การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า การจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ เป็นต้น การต่อยอดงานออกแบบร่วมสมัยที่ยังคงอัตลักษณ์ไทยและสามารถพัฒนาเป็นสินค้าในตลาดได้จริง ตลอดจนการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างการรับรู้ในวงกว้าง ขยายโอกาสทางการตลาด และเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสินค้าและวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืน

โดยเมื่อเร็วๆ นี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีการหารือร่วมกับ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ถึงแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลระดับชาติ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับผ้าไทยและชุดไทย ในหลากหลายมิติ ทั้งด้านการออกแบบลวดลาย การพัฒนาเทคนิคการทอ และข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการอ้างอิง และสนับสนุนผู้ประกอบการ นักออกแบบ และชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งยังช่วยสร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชนเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยอย่างเป็นระบบ โดยการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับทิศทางการผลักดันชุดไทยสู่การยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทย โดยกระทรวงวัฒนธรรม อยู่ระหว่างการเสนอขึ้นทะเบียนชุดไทยเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ต่อ UNESCO โดยมุ่งเน้นการนำเสนอคุณค่าเชิงองค์ความรู้ งานช่างฝีมือ และวิถีการแต่งกายที่สะท้อนอัตลักษณ์ของไทยไว้อย่างรอบด้าน